

РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЯВУ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ

Лукашенко Тетяна

На сучасному етапі проблема взаємодії людини з комп'ютером є однією з найактуальніших. Сучасне суспільство вирізняється культурним, релігійним та стильовим розмаїттям, а також різноманіттям способів самовираження. Водночас у будь-якому демократичному суспільстві виникає потреба здійснювати соціальний контроль над девіантною поведінкою окремих індивідів та соціальних груп. Такі форми девіантної поведінки, як наркоманія, ігроманія, алкоголізм, тютюнопаління та інші, вважаються асоціальними й перебувають під пильною увагою суспільства. Однак сьогодні існують форми поведінки, які не несуть прямої загрози суспільству, проте мають серйозні негативні наслідки для особистості та соціуму загалом. Однією з таких проблем є Інтернет-залежність, адже людина, яка проводить більшість часу за комп'ютером, не завдає шкоди іншим та не створює явної загрози, поступово втрачає важливі соціальні зв'язки, перестає ефективно виконувати свої соціальні функції, що зрештою призводить до її особистісної деградації. Особливо гостро проблема залежності від мережі Інтернет торкається осіб підліткового віку [2, с. 188].

Метою дослідження є обґрунтування результатів емпіричного дослідження виявлення інтернет-залежності підлітків.

Для виявлення Інтернет-залежності серед підлітків було проведено емпіричне дослідження на базі Комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Тиврівської селищної ради, у якому взяли участь 30 осіб підліткового віку. Зауважимо, що «Центр надання соціальних послуг» Тиврівської селищної ради було створено з метою здійснення соціального обслуговування та надання соціальних послуг громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги за місцем проживання та в умовах стаціонарного чи тимчасового перебування. Головними завданнями Центру є проведення соціально-профілактичної

роботи, скерованої на запобігання потраплянню в складні життєві обставини осіб або сімей, які належать до вразливих груп населення та надання особам або сім'ям комплексу соціальних послуг, яких вони потребують, відповідно до переліку послуг, затвердженого Міністерством соціальної політики України, з метою мінімізації або подолання таких обставин [2].

Для виявлення Інтернет-залежності серед підлітків використовувалась авторська анкета «На визначення Інтернет-залежності», що вміщує 20 запитань та тест на виявлення Інтернет-залежності К. Янг. За результатами проведеного анкетування, 8 (26,6%) респондентів отримали від 20-49 балів – і вони є звичайними користувачами Інтернету, які можуть контролювати свій час перебування онлайн (низький рівень залежності), ще 11 (36,7%) респондентів одержали від 50-79 балів – у цієї групи респондентів є незначні проблеми, які пов'язані з надмірним захопленням Інтернетом (середній рівень залежності) та ще 11 (36,7%) 80-100 балів – наявна Інтернет-залежність у підлітка (високий рівень залежності), що потребує втручання фахівців. Як бачимо, серед респондентів переважає середній та високий рівні Інтернет-залежності, що свідчить про те, що понад 73% респондентів мають певні труднощі з контролем часу та поведінки в Інтернеті, що є значущим показником і потребує втручання.

В результаті проведення тесту на виявлення Інтернет-залежності К. Янг було виявлено, що високий рівень залежності від Інтернету мають 12 респондентів (40%), середній рівень мають 11 осіб (36,7%), а низький рівень мають 7 респондентів (23,3%). Отож, серед респондентів-підлітків найбільшу групу складають ті, хто має високий рівень Інтернет-залежності.

Результати емпіричного дослідження продемонстрували, що в підлітковому віці відбувається активний процес самопізнання та «пошуку себе». На жаль, саме в цей період підлітки найчастіше потрапляють у пастку Інтернет-залежності. Причини цього різноманітні: послаблення контролю з боку батьків, недостатній власний досвід, формування самооцінки та становлення особистості. Через це часто виникають

суперечки з батьками, ровесниками та педагогами. Загалом, підлітки зазвичай не надто вимогливо ставляться до організації свого дозвілля й обирають найзручніший і найбільш доступний спосіб проведення часу. Часто вони шукають задоволення своїх потреб у мережі Інтернет. Однак час, проведений в Інтернеті, використовується безконтрольно: підлітки здебільшого перебувають онлайн у соціальних мережах, грають в онлайн-ігри тощо. Надмірне використання Інтернет-ресурсів може сприяти формуванню стійкої залежності від віртуального середовища. Відтак, підлітки, які зловживають Інтернетом, потребують особливої уваги з боку дорослих, зокрема батьків, педагогів та фахівців, аби вчасно надати їм підтримку й допомогти уникнути залежності.

Інтернет-залежність поширена серед підлітків і потребує уваги, адже вона поступово витісняє живе спілкування, дружбу та інші види активності. Надмірне використання мережі порушує життєвий баланс, заважає саморозвитку та емоційній взаємодії навіть із найближчими людьми [1, с. 77].

Таким чином, за результатами авторського анкетування на визначення Інтернет-залежності, високий рівень залежності виявлено у 36,7% респондентів, середній рівень – у 36,7%, а низький рівень – у 26,6%. Водночас тест К. Янг підтвердив подібні тенденції: 40% підлітків мають високий рівень Інтернет-залежності, 36,7% – середній, і лише суттєвим впливом Інтернету, що може негативно позначатися на їхньому психологічному стані, соціальній взаємодії та особистісному розвитку.

Список використаних джерел

1. Міхеєва Л.В. Соціально-психологічні аспекти інтернет-залежності молоді. *Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців*: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. (9-10 квітня, 2020 р.). Хмельницький, 2020. С. 76-79.
2. Новгородський Р. Г. Соціальна робота з підлітками, які мають інтернет-залежність (на прикладі соціальних мереж). *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2014. №122. С. 188-191.